

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI
VE EŞİTLİK KURUMU

TARSUS KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/35

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik
Kurulunun 13.09.2023 tarih ve
2023/622 sayılı kararında oy
birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
I. GİRİŞ	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler	2
B. Kurum Personeli.....	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar	4
B. Yönetim ve Personelin Tutumu	5
C. Beslenme	7
D. Sağlık Hizmeti ve Psiko-Sosyal Destek Hizmetleri.....	8
E. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler	9
F. Dış Dünya ile İletişim.....	12
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	13
A. Değerlendirme.....	13
B. Tavsiyeler	13
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	13
2. Mersin Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	14
3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	14

KISALTMALAR

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
ARDEF	: Araştırma Değerlendirme Formu
BİSİS	: Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi
CETAS	: Cezaevleri İlaç Takip Sistemi
DEPAR	: Değerlendirme, Profil Araçları ve Rehabilitasyon Programları
m²	: Metrekare
MMC	: Multimedya Cihazı
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
SAMBA	: Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı
SEGBİS	: Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
YARDM	: Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'nci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-1 bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

5. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca; *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

6. Anılan görevin icrası kapsamında 24/11/2022 tarihinde Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret heyetinde; İnsan hakları ve Eşitlik Kurulu Üyesi, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ..., ... ve TİHEK’in talebi üzerine Mersin Valiliğince görevlendirilen bir Doktor ve bir Psikolog yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Görüşmede TİHEK’in ulusal önleme mekanizması kapsamındaki görev ve yetkileri, ziyaretin amacı ve yöntemi hakkında kısaca bilgi verilmiş, İdareden Kurum ile ilgili genel bilgiler alınmıştır. Ardından Heyet tarafından sırasıyla mobilya atölyesi, elektrik atölyesi, demir atölyesi, fırın, tekstil atölyesi, avukat görüşme odaları, açık görüş odası, SEGBİS (Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi) odaları, aile görüşme odaları, mutfak, revir, dış ünitesi, psiko-sosyal servis, kütüphane, berberhane, konferans salonu ve kontrol odası incelenmiş, görevli personelle görüşülerek ilgili kayıt ve dosyalar kontrol edilmiştir. Ortak alanların incelenmesinden sonra Heyet ikiye ayrılmış, İdarenin dahil olmadan farklı suç türünden mahpusların² bulunduğu koğuşlar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son görüşme gerçekleştirilmiş, görüşme kapsamında; Heyetin gözlem ve tespitleri ile mahpusların talep ve şikâyetleri iletilmiş, ziyaret sonrasında bir raporun hazırlanacağı, raporun İdare ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği belirtilerek ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, 18/1/2022 tarihli ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 22/11/2022 tarihli ve 16193 sayılı oluruna istinaden 24/11/2022 tarihinde Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Haziran 2017 itibariyle faaliyete geçmiş olan Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, şehir merkezine yaklaşık 20 kilometre uzaklıktadır.

¹ Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, raporun devamında “Kurum” olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

10. Kurum, Mersin Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesinin 152.357.88 metrekarelik alanı içerisinde diğer ceza infaz kurumları ile birlikte konuşlandırılmış olup 14.685 metrekarelik emniyet sahasına sahiptir.

11. Kurum A, B ve C olmak üzere üç bloktan oluşmaktadır. Kurumda 24 adet 10 kişilik, 5 adet 6 kişilik, 18 adet tek kişilik, 1 adet 10 kişilik geçici koğuş ve 2 adet müşahede odası bulunmaktadır.

B. Kurum Personeli

12. Ziyaret tarihi itibariyle Kurumda 142'si kadın 30'u erkek olmak üzere toplam 172 personel görev yapmaktadır.

13. Kurumda bulunan personelin unvanlarına göre dağılımı aşağıda tablo şeklinde gösterilmiştir:

ÜN VAN	MEVCUT PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum 2. Müdürü	2
İdare Memuru	3
İnfaz ve Koruma Başmemuru	4
İnfaz ve Koruma Memuru	147
Memur	1
Öğretmen	1
Cezaevi Kâtipi	4
Psikolog	2
Diş Hekimi	1
Sağlık Memuru	2
Tekstil Mühendisi	1
Elektrik Teknisyeni	1
Bilgisayar İşletmeni	2
GENEL MEVCUT	172

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar

14. Kurum kapasitesi 298 kişi olup; ziyaret tarihi itibariyle Kurumda 303'ü hükümlü, 48'i hükümsüz, 21'i tutuklu olmak üzere toplam 372 mahpus bulunmaktadır. Kurumda 20 yabancı uyruklu mahpus bulunmaktadır.

15. Kurumda 12-18 yaş arası 6 çocuk mahpus bulunurken, 0-6 yaş arası 15 çocuk anne yanında barındırılmaktadır.

16. Kurumda göz behçeti³ olan 1, sağ göz kısmında protez mevcut 1 kişi olmak üzere toplam 2 engelli mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

17. Kurumda koşulların iki katlı olduğu; üst katta yatakhane, alt katta ise mutfak, tuvalet ve havalandırma bahçesinin olduğu görülmüştür. Ayrıca koşullarda bir adet görüntülü görüşme kabini bulunmaktadır.

18. Ziyaret edilen koşullarda genel olarak mahpusların yatak, dolap gibi kişisel eşyalarının mevcut olduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte on yedi kişilik koşutta dokuz dolabın olduğu ve bir kişinin ranza olmadığı için yer yatağında yatmakta olduğu gözlemlenmiştir. İdare söz konusu durumun kalabalıklaşmadan kaynaklandığını ifade etmiştir. Kendileri ile görüşme yapılan bazı mahpuslarca dolapların boyanması için İdareden boya talep ettikleri ifade edilmiş, Kurum İdaresince de söz konusu talebin ivedilikle karşılanacağı Ziyaret Heyetine aktarılmıştır.

19. Ziyaret kapsamında görüşme yapılan bir mahpus merdivenden inip çıkmakta zorlandığını, merdiven olmayan tekli koşutta kalma talebini Ziyaret Heyetine iletmiştir. İdareye mahpusun durumu iletilmiş, boş koşul olması durumunda İdare talebin değerlendirileceğini ifade etmiştir.

³ Göz içindeki iltihaplanmalarla karakterize edilen, bağışıklık sisteminin normalden fazla aktif olması sonucu ortaya çıkan bir hastalıktır. Kişiden kişiye değişiklik göstermekle beraber tedavi olmayan hastaların %20'sinde körlük meydana gelmektedir

20. Kurumda ısınmanın kalorifer sistemiyle sağlandığı görülmüş, mahpuslar ısınmadan genel olarak memnun olduklarını ifade etmiştir. Bununla birlikte maddi durumu iyi olmayan mahpuslar tarafından kıyafetlerinin kış ayları için uygun olmadığı ve bu sebeple üşümek için birden fazla yazlık kıyafet giydikleri ifade edilmiş ve kıyafet yardımı yapılması talebinde bulunmuşlardır. Son görüşmede İdare mahpuslar için kıyafet bağışının yeterli seviyede olmadığını, bu ve benzeri ihtiyaçları karşılamaya yönelik çeşitli kurumlarla iletişime geçilmesi için sosyal çalışmacıya ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

21. Kurumun su ihtiyacı kampüs içerisinde bulunan Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından kuyu suyu ile sağlanmakta olup kullanılan suyun analiz raporları Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından takip edilmektedir. Koşullara suyun dağıtımını sıcak ve soğuk su olarak kotasız bir şekilde sağlanmaktadır. Ziyaret edilen koşullarda mahpuslar suya erişim konusunda herhangi bir problemlerinin olmadığını ifade etmişler; Ziyaret Heyeti tarafından da sıcak ve soğuk suyun aktığı görülmüştür.

22. Koşulların hijyen ve temizlik malzemelerinin Kurum ambar birimi tarafından temin edildiği, koğuştaki temizliğin mahpuslar tarafından yapıldığı anlaşılmıştır. Kurumda incelenen ortak alanlar ile koşulların genel olarak temiz olduğu gözlemlenmiştir. Bazı mahpuslarca havalandırma bölümünde sivrisinek ve böcekler olduğu, ilaçlama yapıldığı ancak yeterli gelmediği ifade edilmiştir. Son görüşmede İdareye bu durum aktarılmış; İdarece, incelemelerin yapılarak önlem alınacağı ifade edilmiştir.

23. Kurum çamaşırhane biriminde 7 adet çamaşır makinesi ve 7 adet kurutma makinesi bulunduğu, mahpuslarla yapılan görüşmede; nevresim takımı ve çarşafın ayda bir, hasta mahpuslara ait olanların ise 2 haftada bir ya da ihtiyaç halinde ücretsiz yıkandığı ifade edilmiş, bu konu ile alakalı bir sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir.

24. Çocuk mahpusların bulunduğu koğuştaki fiziksel çevresinin, rehabilite amacına uygun olarak, çocukların mahremiyetini, duygusal uyarımlarını, akranlarıyla ilişki kurmalarını sağlayacak biçimde oluşturulduğu görülmüştür. Çocuk mahpusların psikolojik sağlıkları için esas olan kişisel eşya bulundurma ve bu eşyaları saklamak için uygun araçlar sahip olma haklarına uygun biçimde kişisel dolaplara sahip oldukları görülmüştür.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

25. Mahpusların, jandarma eşliğinde Kuruma giriş yapmakta olduğu, kayıtları yapıldıktan sonra ayrı bir odada üst aramalarının gerçekleştirildiği anlaşılmış, arama odalarında

tek kullanımlık galoşlar ve önlüklerin bulunduğu görülmüştür. Mahpus geçici koğuşa alındıktan sonra psikolog tarafından Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS), Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF), Değerlendirme, Profil Araçları ve Rehabilitasyon Programları (DEPAR), Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı (YARDM) gibi formların uygulandığı, mahpusun durumuna ve suç türüne göre koğuşlara yerleşiminin sağlandığı anlaşılmıştır.

26. Görüşme yapılan bir koğuştaki bazı mahpuslar tarafından, farklı suç türünden bir mahpusun kendi koğuşlarında kaldığı, huzursuzluk yaşanmaması adına mahpusun koğuşunun değiştirilmesi talebi dile getirilmiştir. İdarece boş koğuş olması durumunda talebin değerlendirileceği ifade edilmiştir.

27. Kurum Personelinin kendi unvanında yetiştirme ve uyum eğitimlerinin yanı sıra birim eğitimleri ve İdareye yönelik liderlik eğitimi aldıkları, genel olarak hassas gruplara yaklaşımları konusunda yeterli eğitim ve bilgiye sahip oldukları değerlendirilmiştir. Alınan eğitimler şu şekildedir:

İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitimi
Liderlik ve Yöneticilik Eğitimi
Kadın H/T ile Çalışan Personelin Uzmanlaşmasına Yönelik Eğitim
Terörde Uzmanlaşma Eğitimi
Vardiya İşlemleri Eğitimi
Kuruma Kabul İşlemleri Eğitimi
Mektup Okuma İşlemleri Eğitimi
Pozitif Psikoterapi Temelli Psikolojik İlk Yardım Eğitimi
Emanet Para ve Kıymetli Eşya İşlemleri Eğitimi
Ofis Programları Kullanımı Eğitimi
Personel Destek Eğitimi
İGK Sekreteryası İşlemleri Eğitimi
Kütüphane ve Yayın İşlemleri Eğitimi
Psiko-sosyal Servis Memuru Eğitimi

28. İdare ile yapılan görüşmede personele yönelik insan hakları eğitimi ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimin ivedilikle başlatılacağı ifade edilmiş; ziyaret sonrası Kurumumuza iletilen bilgi ve belgelerden ilgili eğitim sürecinin başlatıldığı anlaşılmıştır.

29. Ziyaret tarihi itibarıyla kurumda 89'u dış 25'i iç olmak üzere toplam 114 güvenlik kamerası bulunmaktadır. İdari birim koridorları, açık ve kapalı ziyaret alanları, atölyeler, Kurumun dış çevresi, koğuş havalandırma alanları, kantin, kazan dairesi, ortak yaşam alanları (konferans salonu, kütüphane, berber, açık spor sahası vs.) kamera ile izlenmektedir.

30. İdareden, kamera odasında sürekli görev yapan bir personel bulunduğu bilgisi alınmıştır. Güvenlik kamera kayıtları rastgele seçilerek Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş, kör noktanın bulunmadığı anlaşılmış ve işkence veya kötü muameleye konu olabilecek herhangi bir duruma da rastlanmamıştır.

31. İdare tarafından son bir yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla başvuran mahpus olmadığı, ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda hakkında idari ya da adli soruşturma yürütülen bir personel bulunmadığı ifade edilmiştir.

32. Dilekçelerin sabah sayımında toplandıktan sonra ilgili birimlere havale edildiği, dilekçe iletilen taleplere makul süre içerisinde cevap verildiği anlaşılmış, mahpuslarla yapılan görüşmede de dilekçe hakkının kullanılması ile alakalı herhangi bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir.

C. Beslenme

33. İdare ile yapılan görüşmede mahpuslara günde 3 öğün yemek verildiği, yemeklerin Kurum mutfağında yapıldığı, yemek listelerinin Adalet ve Sağlık Bakanlığının belirlediği kalori değerlerine uygun olarak hazırlandığı anlaşılmıştır.⁴

34. 26/5/2005 tarihli ve 25978 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumu Personelinin İaşe Yönetmeliği'nin 4 ve 5'inci maddesi uyarınca çocuk mahpuslar, annesiyle birlikte kalan çocuklar ile süt emziren mahpus anneler için günlük iaşe bedelinin yüzde elli artırımlı belirlendiği ve bu kapsamda Kurumda hizmet sunulduğu belirtilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar yanlarında kalan çocukları için yemeklerin yeterli olduğunu, ara öğünlerde çeşitli yiyeceklerin verildiğini ifade etmişlerdir.

⁴ Dünya Sağlık Örgütü'nün hesaplamalarına göre 30-35 yaş aralığındaki sağlıklı kadınlar için günlük kalori ihtiyacı 2000 kalori, günlük protein ihtiyacı ise kabaca kilo başına 0,8-1 gramdır. Kurumda verilen yemekler içerik olarak söz konusu standartları karşılamaktadır.

35. Haftalık yemek listesi incelenmiş; yemeklerin çeşitlilik olarak yeterli olduğu görülmüş, heyetimizce öğle yemeği Kurumda yenilmiş, yemeklerin lezzet bakımından iyi, doyuruculuk bakımından yeterli düzeyde olduğu değerlendirilmiştir.

36. Kurumda hastalık vb. nedenlerle farklı şekilde beslenme ihtiyacı olan mahpuslar için Kurum aile hekimi veya Tarsus Devlet Hastanesi Diyetisyenlik Polikliniğince diyet menüleri hazırlanmakta olduğu görülmüştür.

37. Kurumumuza iletilen bilgi ve belgelerden; obezite, hipertansiyon, osteoporoz⁵, gastrit gibi rahatsızlıkları olan mahpuslara yönelik özel yemek listeleri hazırlandığı anlaşılmıştır.

38. Görüşme yapılan mahpuslar içme sularını şebeke suyundan veya istenildiğinde kantinden temin edilen pet şişe sularla sağlayabildiklerini aktarmışlardır.

39. Kurumda mahpusların ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri bir kantin bulunmaktadır. Kantinde yer alan ürünlerin satışı konsinye usulü⁶ ile gerçekleştirilmektedir. Kantinde temel gıda ürünlerinin bulunduğu, son kullanma tarihlerinde herhangi bir problem olmadığı, kantin fiyatlarının piyasa fiyatlarına benzer olduğu gözlemlenmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından da kantine ilişkin herhangi bir sorunun olmadığı ifade edilmiştir.

D. Sağlık Hizmeti ve Psiko-Sosyal Destek Hizmetleri

40. Kurumda Sağlık Bakanlığına bağlı olarak haftada 5 yarım gün hizmet veren 1 aile hekimi, Adalet Bakanlığına bağlı 1 diş hekimi ve 2 sağlık memuru görev yapmaktadır.

41. Revirde birinci basamak sağlık hizmetleri sunulmakta olup sevk durumunda mahpuslar ilk olarak Tarsus Devlet Hastanesi, sonrasında ise Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Mersin Şehir Hastanesine sevk edilmektedir. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi ve Mersin Şehir Hastanesine sevk işlemleri ise Tarsus Devlet Hastanesindeki ilgili polikliniğin onayı ile yapılmaktadır.

42. Kronik hastalıkları olan mahpusların düzenli ilaç takipleri, Kurum aile hekiminin uygun görmesi durumunda tansiyon, nabız, kilo, açlık, kan şekeri takipleri yapılmakta olup kronik hastalığı tespit edilen mahpuslar düzenli olarak muayeneye çıkarılmaktadır. Koşulların

⁵ Kemik yapısı içinde kalsiyum azalmasına bağlı olarak kemiğin kırılma olasılığını artıran bir hastalıktır.

⁶ Bir işletmenin daha önceden tespit edilen bir fiyatla ya da günün koşullarına göre satılmak üzere diğer bir işletmeye veya kuruma mal göndermesi işlemidir.

bulunduğu koridorlarda tansiyon aleti, şeker ölçüm cihazı ve nebulizatör⁷ bulundurulduğu görülmüştür.

43. İdarece, randevu sistemindeki yoğunluk sebebiyle hastaneye sevk işlemlerinde zaman zaman gecikmeler yaşanabildiği ifade edilmiştir.

44. Heyetimizce kendileri ile görüşülen mahpuslarca Kurum hekiminden memnun oldukları ifade edilmiştir.

45. Kurumda görevli 2 psikolog bulunmaktadır. Psiko-sosyal yardım servisinde; 1 grup çalışma odası ve 1 bireysel görüşme odası bulunduğu görülmüş ve hizmetin yerine getirilmesi bakımından yeterli donanımda olduğu değerlendirilmiştir.

46. Psikologların Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı (SAMBA) eğitimi aldığı anlaşılmıştır.⁸

47. Kurumda mahpusların kullanmış olduğu ilaçlar görevli sağlık memurları tarafından Cezaevleri İlaç Takip Sistemi (CETAS)⁹ aracılığıyla takip edildiği ve ilaçların düzenli olarak temin edilmektedir. İdare tarafından ilaçların Kurumun anlaşmalı olduğu ve kotası 20 bin Türk Lirası olarak belirlenen 65 eczane aracılığı ile temin edildiği ifade edilmiştir.

48. Sağlık biriminde antipsikotik,¹⁰ antidepressan özellikli ve kırmızı-yeşil reçeteye tabi olan ilaçların muhafaza edildiği, ilaçların etken maddeleri ve miligramlarına göre ayrılmış olduğu ve kilitli dolapta saklandığı görülmüştür. Söz konusu ilaçların infaz ve koruma memuru tarafından günlük olarak mahpuslara dağıtımının yapıldığı anlaşılmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından ilaçların son kullanma tarihleri kontrol edilmiş, herhangi bir soruna rastlanmamıştır.

E. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler

49. Kurum kütüphanesinde 3955 adet kitap bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından kütüphanenin oldukça temiz ve düzenli olduğu, kitapların konularına göre tasnif edildiği gözlemlenmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar koğuşlarda; 7 tanesi ailelerinden, 3 tanesi Kurum kütüphanesinden olmak üzere toplam 10 kitap bulundurabildiklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bazı yabancı mahpuslar farklı dilde kitaplara erişim talebinde bulunmuşlardır. Kitap listesinde ve kütüphanede yapılan incelemede yabancı dilde kitap bulunmadığı görülmüştür.

⁷ İlaçları akciğerlere solunan bir sis şeklinde uygulamak için kullanılan bir ilaç verme cihazıdır.

⁸ İnteraktif biçimde yürütülen, öğretici öğeler içeren ve farklı aktivitelerden oluşan bir psiko-eğitimidir.

⁹ Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ile birlikte çalışılmış, Türk Eczacıları Birliği öz kaynakları ile geliştirilen, teknik ve bilgi güncellemeleri Türk Eczacıları Birliği tarafından sağlanan Cezaevleri İlaç Takip Sistemidir.

¹⁰ Başta şizofreni olmak üzere düşünce ve duyu bozukluklarına ilişkin hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaçlardır.

50. Kurumda mahpusların sportif faaliyetlerinin, mevsim koşullarından ya da gündelik hava durumundan etkilenmeyeceği değerlendirilen kapalı bir spor salonu bulunduğu, spor salonunun futbol, basketbol, voleybol, masa tenisi gibi sportif faaliyetler gerçekleştirmeye elverişli yeterli donanımda olduğu gözlemlenmiştir. Spor salonunda ayrıca yürüteçler, muhtelif oyuncaklar ve kitapların yer aldığı, çocuklar için ayrılmış bir oyun alanının mevcut olduğu görülmüştür.

51. Kurum ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında sportif faaliyetlerin artırılması ve çeşitlendirilmesini sağlamaya matuf bir protokol imzalandığı anlaşılmıştır.

52. Müzikal faaliyetler için tahsis edilmiş bir derslikte birkaç adet bağlama olduğu ancak bağlama hocası olmadığı için bağlama kursunun açılmadığı anlaşılmıştır.

53. Kuruma kuaförlük kursu için Tarsus Halk Eğitimi Merkezinden öğretmen geldiği, haftada beş gün saat 9.30-17.00 arası yaklaşık 15 mahpusa kurs verildiği anlaşılmıştır.

54. Görüşme yapılan mahpuslarca yabancı dil kurslarının açılması talep edilmiş, heyetimizce son görüşmede durum idareye iletilmiş, İdarece, İl Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünden yabancı dil kursu ile alakalı olarak öğretmen talep edildiği ifade edilmiştir.

55. Ziyaret edilen bir koğuşta mahpuslarca ders çalışmak için masaya ihtiyaç olduğu ifade edilmiş, Heyetimizce son görüşmede durum idareye iletilmiş, İdarece, söz konusu talebin yerine getirileceği ifade edilmiştir.

56. Kurumda mahpus çocuklarının ve lojmanda kalan personel çocuklarının beraber eğitim aldığı Adalet Anaokulu mevcuttur. Okulda sözleşmeli 2 öğretmen çalışmaktadır. Anaokulunda çocukların eğitim ve eğlence faaliyetlerine ilişkin çok amaçlı salon bulunmaktadır. Salonda çocukların kullanımı için tahsis edilmiş oyuncaklar, oyun hamurları, boyama kitapları mevcuttur. Çocukların, çok amaçlı salonda, sağlıklı ve özsaygılı yaşamalarına destek olacak, sorumluluk duygularının gelişmesini arttıracak ve toplumun bir üyesi olarak potansiyellerini geliştirmelerinde yardımcı olan davranış ve yeteneklere sahip olmalarını teşvik edecek türde faaliyetlerden yararlandırıldıkları aktarılmıştır.

57. Kurumda; hammaddelerin, yardımcı malzemelerin, yarı mamul ve mamul ürünlerin de depolandığı 452 metrekarelik alana sahip bir tekstil atölyesi mevcuttur.

58. 18'i mahpus 2'si personel olmak üzere toplam 20 kişinin çalıştığı tekstil atölyesinde; bebek battaniyesi, nevresim takımı, iş önlüğü, maske, çift katlı bohçanın da içinde bulunduğu 26

farklı tekstil ürününün¹¹ imalatı yapılmaktadır. Ürünlerin renk, beden açısından çeşitli olduğu ve kaliteli hammaddeden üretildiği görülmüş, bu durum Heyetimizce iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.

59. Ziyaret tarihi itibariyle 2022 yılı içerisinde 100 bin parçanın üzerinde üretim yapan tekstil atölyesinde mekanik ve elektronik düz dikiş makinesi, overlok makinesi, kazanlı ütü gibi araçlar da dâhil olmak üzere toplam 30 adet üretim makinesi¹² bulunmaktadır. Üretimin seri hale getirilmesi amacıyla Aralık ayı itibariyle 18 makine daha tedarik edileceği belirtilmiş olup artan üretimin yönetilmesi için bir saymana ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. Kurum atölyelerinde yapılan üretim Heyetimizce iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.

60. Çalışan mahpuslara kaza sigortası ve analık sigortası yapılmakta olup çıraklar için 40 TL, kalfalar için 45 TL, ustalar içinse 50 TL olmak üzere günlük ücret verilmektedir.

61. Ürünlerin diğer ceza infaz kurumlarına ve imzalanan işbirliği protokolleri uyarınca Mersin ve Adana illerindeki bazı hastanelerle Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine de gönderildiği belirtilmiş, bu durum Heyetimizce iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.

62. Kurumda iş-meslek eğitimi ile sosyokültürel gelişim kapsamında kuaförlük, keçe aksesuarları, geleneksel el nakışları, erkek iç giysileri dikimi, çocuk dış giysileri dikimi, resim, geleneksel halk oyunları ve birinci kademe okuma yazma kursları verilmekte olduğu gözlenmiş bu durum Heyetimizce iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.

63. Kurumda keçe, şekilli delgeç, oyun hamurları, fon kartonları, boncuk ve pulların kullanıldığı çeşitli el işi faaliyetleri gerçekleştirilmekte olup talep olması halinde ürünlerin satışının yapıldığı ifade edilmiştir. Kurum duvarlarında Ressamlar Derneği tarafından çizilen resimler, yazılar, şiirler yer almaktadır. Sanat sokağı olarak adlandırılan kısımda ise mahpusların çizdiği resimler sergilenmektedir. Bu durum Heyetimizce iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.

64. Kurumda 1 adet ibadethane bulunduğu, dini vecibeler için gerekli olan eşyaların mevcut olduğu görülmüştür.

¹¹ 2022 yılı içerisinde ziyaret tarihi itibariyle atölyede; 542 bebek battanyesi, 750 bebek havlusu, 1300 yastık, 2258 yastık kılıfı, 5333 tek kişilik nevresim takımı, 45 çift kişilik nevresim takımı, 1374 tek kişilik çarşaf, 18 masa örtüsü, 284 pike, 10000 hasta bilekliği, 200 iş önlüğü, 2010 banyo havlusu, 2010 el-yüz havlusu, 5204 tişört, 124 slip külot, 11648 atlet, 8754 boxer şort, 250 yastık alezi, 1888 çift katlı bohça, 510 sıvı geçirmez önlük, 2500 eşofman takımı, 3200 kaput bezi, 400 yeşil keten kumaş, 4058 lastikli pantolon ve 53910 maske olmak üzere toplam 118570 ürünün üretimi gerçekleştirilmiştir.

¹² Kurumun tekstil atölyesinde; 14 düz dikiş makinesi, 7 overlok makinesi, birer etek ve bant reçme makinesi, ilik makinesi, düğme makinesi, biye kesim makinesi, paça dikim makinesi ve 2 kazanlı ütü olmak üzere toplam 30 adet üretim aracı bulunmaktadır.

65. Kurumda Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı çalışan 2 din görevlisi mevcuttur. Yapılan görüşmelerde mahpuslara Kuran-ı Kerim ve Tecvit dersleri, Hafızlık ve İlmihâl eğitimi verildiği ifade edilmiştir. Bu durum Heyetimizce iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.

66. Kurumda sinema salonu olarak kullanılan 1 adet oda bulunmaktadır. Salonun sinema konseptine uygun şekilde ışıklandırıldığı görülmüştür. 20 kişilik kapasiteye sahip odada 2 haftada bir kez olacak şekilde film gösterimi yapılmaktadır. Bu durum Heyetimizce iyi uygulama örneği olarak değerlendirilmiştir.

F. Dış Dünya ile İletişim

67. Kurumda A ve C bloklarında sekizer adet olmak üzere toplam 16 adet ankesörlü telefon bulunmakla beraber Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) ile beraber her koşulda bir adet olmak üzere 29 adet de Multimedya cihazı (MMC) cihazı bulunmaktadır.

68. Kurumda A ve C bloklarında dokuzar adet olmak üzere toplam 18 kapalı görüş odası bulunmakta olup kapalı görüş kabinleri 4 kişilik kapasiteye sahiptir. Odaların fiziksel altyapı ve ışıklandırma açısından yeterli olduğu görülmüştür. ACEP sistemiyle beraber kapalı görüşlerin yarı yarıya azaldığı ifade edilmiştir.

69. Kapalı görüş faaliyetlerinin Kurum tarafından dinlenildiği ve kaydedildiğine ilişkin bilgilendirme yazısı görünür biçimde yer almaktadır.¹³

70. Kurumda 2 adet açık görüş alanı yer almaktadır. Genel olarak temiz olduğu ve fiziksel kapasite olarak da yeterli olduğu gözlemlenen görüş alanlarında 3 adet havalandırma ve 2 adet klima mevcuttur. Görüş alanlarında yer alan güvenlik kameralarının herhangi bir kör nokta bırakmadığı görülmüştür.

71. A bloğa ait 2, C bloğa ait 4 adet olmak üzere Kurumda toplam 6 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Görüşme odalarında gerçekleşen görüşmelerde mahremiyete uygun şekilde dış ortama ses gitmediği tespit edilmiştir.

¹³ Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü'nün 06.08.2021 tarihli ve 74270 sayılı yazısı ve Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulunun 10.08.2021 tarih ve 2021/1299 sayılı yazısı gereği kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla; kapalı görüş faaliyetlerinde yapılan görüşmeler ilgili Kurum tarafından dinlenmekte ve kaydedilmektedir.

72. Toplam 2 adet aile görüşme salonu mevcut olup, salonlarda mahremiyete uygun şekilde perdenin olduğu, klimanın, havalandırmanın ve kalorifer sisteminin bulunduğu görülmüştür.

73. ACEP kapsamında görüntülü görüşme için kiosk cihazları koğuşlar içerisinde yer almaktadır. Mahpuslar, haftada 60 dakika görüntülü görüşme hakkını altıya bölerek kullanabilmektedirler. Santral odasında örnek bir görüntülü görüşme izlenmiş olup, görüşmenin ses ve görüntü kalitesinin iyi düzeyde olduğu değerlendirilmiştir.

74. Odalarda bulunan televizyonlarda 24 televizyon kanalı bulunmaktadır. Televizyonlarda ana akım kanalların yanı sıra, belgesel, müzik ve dini kanallar mevcuttur.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

75. Ziyaret boyunca Kurum İdaresi, Ziyaret Heyeti ile işbirliği içerisinde hareket etmiş, Kurumdaki bina ve eklentilerin tümüne erişiminin sağlanmasında ve rastgele seçilen mahpuslarla Kurum personeli olmadan görüşme yapılmasında azami kolaylık sağlamış; sağlık servisi, kütüphane, spor salonları ve kamera odası gibi alanlarda incelemelerde bulunulmasında, bilgi ve belgelerin paylaşılmasında oldukça olumlu bir tutum içerisinde olmuştur.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

76. Mahpusların eksik olan ranza, dolap ve boya ihtiyaçlarının karşılanması,

77. Merdiven çıkmakta güçlük çeken mahpus için imkân ölçüsünde durumuna uygun düzenlemeler yapılması,

78. Mahpusların kıyafet ihtiyaçlarının karşılanması için çalışma yürütülmesi ve bu kapsamda ilgili kuruluşlarla iletişime geçilmesi,

79. Personelin ve mahpusların sağlığının korunması adına haşereye karşı ilaçlama faaliyetinin etkin biçimde yürütülmesi,

80. Farklı suç türlerinden mahpusların ayrı koğuşlara yerleştirilmesinin sağlanması,¹⁴

81. Mahpusların sağlığa erişim hakkının tam olarak sağlanması adına randevuların mümkün olduğu ölçüde önceden alınması ve sevklerin randevu saatinde sağlık kuruluşunda hazır bulunulacak şekilde yapılması,

82. Mahpusların talepleri doğrultusunda yabancı dilde kitapların sağlanması,

83. Ders çalışma masasına ihtiyacı olan mahpusların ihtiyacının karşılanması,

2. Mersin Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

84. Bağlama kursu gibi müzikal faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ve yabancı dil öğrenimi için talep edilen kurslara yönelik öğretmen ihtiyacının karşılanması,

3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

85. Maddi durumu iyi olmayan mahpusların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla ilgili yardım kuruluşlarıyla iletişimin ve koordinasyonun sağlanması adına Kurumun sosyal çalışmacı ihtiyacının karşılanması,

86. Kurumun artan üretim kapasitesinin yönetilmesi adına sayman ihtiyacının karşılanması,

hususları tavsiye edilmektedir.

¹⁴ 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun madde 24.